PROBLEMATIKA POSKYTOVÁNÍ ÚSES JAKO ÚDAJŮ O ÚZEMÍ POŘIZOVATELŮM ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ

Mgr. Jaromír KOSEJK, Mgr. Lenka ŠMÍDOVÁ, Mgr. Jana ŠMÍDOVÁ

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Nuselská 39, 140 00 Praha 4
jaromir.kosejk@nature.cz, lenka.smidova@nature.cz, jana.smidova@nature.cz

Územní systém ekologické stability (ÚSES) se dle aktuálně používaného výkladu stává závazným až po jeho schválení v příslušné územně plánovací dokumentaci (ÚPD). V případech, kdy je ÚSES vymezen kromě schválené vrstvy v ÚPD, také nově v tzv. koncepční vrstvě, která se od platné vrstvy odlišuje, je problematické jeho poskytování jako údaje o území pro potřeby územně analytických podkladů (ÚAP) obcí. Podle v současné době preferovaných výkladů je možné poskytovat jev č. 21 ÚSES v platné podobě, která však může být neaktuální (např. platné vymezení z územního plánu starého 10 let) a nemusí zohledňovat nové údaje a průzkumy území. Dochází tak k poskytování údajů o území pro potřeby ÚAP ve stejné podobě, v jaké jsou zapracovány v ÚPD, což odporuje smyslu ÚAP. Nadregionální (NR) a regionální (R) ÚSES je vymezen v ÚPD krajů a podrobněji v ÚPD obcí, kde je zpřesněn. Vzhledem ke skutečnosti, že územní plán (ÚP) musí respektovat nadřazenou ÚPD, je problematické poskytnout koncepční vymezení NR a R ÚSES pro potřeby ÚAP obcí, neboť to se ve většině případů liší od platné vrstvy v ÚPD krajů. Do doby, než dojde k takovéto změně, je třeba zapracovávat do ÚPD obcí vymezení ÚSES v podobě dle aktuálně platné ÚPD kraje, a to i přesto, že tato vrstva se stane po aktualizaci nadřazené ÚPD neaktuální a bude nutné vyvolat změnu vymezení ÚSES v ÚP. Částečným řešením těchto problémů je poskytovat ÚSES pro potřeby ÚAP, jak v platné podobě, tak poskytnout „navíc“ i koncepční vrstvu.

ÚAP jsou definovány v zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Blíže je pak řeší vyhláška č. 500/2006, o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti. ÚSES je uveden v příloze č. 1, části A této vyhlášky jako ÚAP obcí – podklad pro rozbor udržitelného rozvoje území, a to jako sledovaný jev č. 21.

V souvislosti s pořizováním a poskytováním ÚAP se ukazuje specifičnost ÚSES, který představuje jak nástroj ochrany přírody, tak územního plánování. ÚSES vymezený v plánu ÚSES podle § 2 vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů (vyhláška č. 395/1992 Sb.), je platný a závazný až po té, co je schválen podle § 5 vyhlášky č. 395/1992 Sb. a zapracován v příslušné ÚPD (zásady územního rozvoje (ZÚR) a ÚP). V současné době dochází v praxi často k nejasnostem, jakou vrstvu ÚSES poskytovat pro ÚAP, v případech, že kromě platné vrstvy schválené v ÚPD je zpracována i nová odlišná, tzv. „koncepční“ vrstva, která není zatím součástí ÚPD. Některé orgány poskytují vrstvu platnou, jiné oproti tomu poskytují vrstvu koncepční a vzniká tím značný chaos.

Podle současných názorů dotčených ústředních orgánů státní správy je třeba poskytovat ÚSES pro ÚAP (včetně aktualizací ÚAP) v platném vymezení, které je součástí ÚPD, jenž však může být mnohdy zastaralé, neaktuální, popř. zpracované ve špatné kvalitě, nebo návrh nového vymezení, který je pouze upřesněním vymezení ÚSES v ÚPD (např. převedení do měřítka ÚPD obcí, upřesnění na hranice parcel), ale je v souladu se ZÚR. Pro

potřeby územního plánování se tedy poskytuje vrstva, která je právě součástí této ÚPD, což odporuje účelům, pro které byly ÚAP zřízeny (ÚAP by měly obsahovat aktuální data pořízená na základě nových údajů o území a průzkumu území, která následně budou sloužit jako podklad pro aktualizaci či změnu ÚPD). Z logiky věci by měly být tedy ÚSES pro potřeby ÚAP poskytovány v podobě, v jaké jsou vymezeny v koncepční vrstvě, tedy aktuální, řádně zpracované podle současných standardů a zohledňující nové údaje o území. Problém však zůstává, že koncepční vrstva není platná do doby jejího schválení v ÚPD.

Situace je ještě komplikovanější u nadregionálního (NR) a regionálního (R) ÚSES. NR a R ÚSES je vymezen, jak v ZÚR, tak v ÚPD obce. Přičemž jako ÚAP je poskytován pouze pro potřeby ÚP, nikoliv pro potřeby ZÚR, neboť ÚSES jako ÚAP kraje neexistuje. Zároveň platí, že v ÚP musí být respektováno vymezení ÚSES tak, jak je schváleno v ZÚR. ÚP pouze zpřesňuje vymezení ze ZÚR. Pokud je tedy zpracována nová koncepční vrstva NR nebo R ÚSES lišící se od vymezení ÚSES v ZÚR a byla poskytnuta pro potřeby ÚAP obcí, tak ÚP, do kterého by bylo zapracováno toto vymezení ÚSES, by se dostal do rozporu se ZÚR. Zároveň však, jak bylo uvedeno, není možné poskytnout ÚSES v rámci ÚAP krajů.

S popsaným problémem jsme se setkali při projednávání nové koncepční vrstvy NR ÚSES, která je výstupem aktualizace NR ÚSES (Ekotoxa, 2010), na krajských úřadech (KÚ). I v případech, že KÚ jednoznačně souhlasí se změnou vymezení NR, popř. R, ÚSES v jeho ÚPD, je třeba dle „rigidního“ výkladu platné legislativy zapracovávat NR a R ÚSES do ÚP podle současně platného stavu v ZÚR (popř. podle územních plánů velkých územních celků, kde nejsou schváleny ještě ZÚR), a to až do doby, než bude nové koncepční vymezení ÚSES zapracováno a schváleno v ÚPD kraje. Tím se ale dostane vymezení ÚSES v ÚP do rozporu se ZÚR a bude nutné provést „zbytečnou“ změnu ÚP. Logickým řešením by bylo do ÚP zapracovat dohodnutou podobu koncepční vrstvy s KÚ, přestože by se po přechodnou dobu odlišovala od ÚPD kraje (do doby, než by došlo ke schválení ZÚR, ve kterých by byla stará vrstva dle dohody aktualizována). Tomuto řešení se orgány územního plánování až na výjimky brání. Ve většině případů je v současné době respektováno poskytovat vrstvu ÚSES pro potřeby ÚAP, která je totožná s ÚPD krajů či se odlišuje pouze v rámci zpřesnění vymezení ÚSES (např. koncepční vymezení, které není v rozporu se ZÚR). Přípustným řešením této situace je možnost poskytnout ÚSES pro potřeby ÚAP ve schválené (často neaktuální) podobě, ale k této vrstvě poskytnout navíc i vrstvu koncepční, která se odlišuje oproti ZÚR. Toto řešení v řadě případů volíme i při revizi a aktualizaci NR ÚSES.

Na popsanou problematiku existují samozřejmě různé výklady, jak už je to v právu běžné. Současný stav každopádně není přehledný a preferované výklady situaci ještě více komplikují. Je třeba nejprve sjednotit postup jednotlivých poskytovatelů ÚAP a následně zajistit takovou úpravu platné legislativy, která by umožňovala poskytovat ÚSES pro potřeby ÚAP v koncepční vrstvě.